

Брюксел, 28 април 2026 г.
(OR. en)

8311/26

CULT 47

БЕЛЕЖКА

От: Председателството
До: Комитета на постоянните представители/Съвета
Относно: Работен план на ЕС за културата за периода 2027 – 2030 г.
– *Обмен на мнения*

Приложено се изпраща на делегациите бележка с насоки на председателството по посочената по-горе тема с оглед на обмена на мнения на заседанието на Съвета (Образование, младеж, култура и спорт) на 12 май 2026 г.

Бележка с насоки

Работен план на ЕС за културата за периода 2027 – 2030 г.: обмен на мнения

Предистория и контекст

От 2011 г. насам работните планове на ЕС за културата („работните планове“) задават многогодишните приоритети в областта на културата, като направляват сътрудничеството между държавите членки, Съвета и Комисията. Въпреки че държавите членки продължават да носят отговорност за собствените си политики в областта на културата, тези работни планове изиграха значителна роля за предприемането на основани на информация действия за подкрепа, координация или допълване на националните политики в областта на културата, както и за решаването на въпроси, свързани със секторите на културата и творчеството в целия Европейски съюз, в съответствие с ролята на Съвета съгласно Договора за функционирането на Европейския съюз.

Възникването на работните планове може да бъде проследено назад до първата Европейска програма за култура, приета през 2007 г. Тази програма отбеляза важен етап, като създаде споделена визия за културно сътрудничество между държавите членки, определи общи цели и призна културата като основен двигател на социалното сближаване, икономическия растеж и европейската интеграция. Последващите работни планове надграждаха върху тази основа, превръщайки приоритетите на програмата в практически действия и развивайки стратегии в отговор на променящите се обстоятелства и нужди.

Предишни работни планове и ключови приоритетни области

Към днешна дата са реализирани четири работни плана на ЕС за културата: 2011 – 2014 г., 2015 – 2018 г., 2019 – 2022 г. и 2023 – 2026 г. За основа на всеки следващ план се използва предишният, като се укрепва принципът на субсидиарност и същевременно се откликва на възникващите и текущите геополитически, икономически и социални предизвикателства. Действията и методите на работа се развиват около няколко ключови приоритетни области, сред които:

- културно многообразие и межкултурен диалог
- подкрепа за секторите на културата и творчеството с цел насърчаване на икономическия растеж, иновациите и конкурентоспособността в секторите
- умения и мобилност на творците и професионалистите
- културно наследство и устойчивост
- културата във външните/международните отношения
- статистика в областта на културата
- достъпна и приобщаваща култура
- социално сближаване и благосъстояние
- равенство между половете

Текущ работен план на ЕС за културата (2023 – 2026 г.)

Текущият работен план (2023 – 2026 г.)¹ е структуриран около четири основни приоритета: i) творци и професионалисти в сферата на културата, ii) култура за хората, iii) култура за планетата и iv) култура за съвместни творчески партньорства. Планът установи 21 действия и доведе до координирани доклади на групи експерти по теми като културата и здравето, екологичния преход на културните и творческите сектори, международните културни отношения и ролята на обществените библиотеки.

¹ ОВ С 466, 7.12.2022 г., стр. 1 – 18.

Наред с това работният план способства за определянето на приоритетни теми за следващите председателства на Съвета на ЕС. Тези теми направляваха изготвянето на заключения на Съвета, конференции на председателството и неформални обсъждания на министрите. Като се отчита, че външният политически, икономически и социален контекст – както на национално, така и на международно равнище – може да изисква гъвкавост и адаптивност в програмите на председателството, в настоящия работен план е определена ориентирана към бъдещето програма за политиката.

Предварителна оценка и предизвикателства

Въпреки че окончателният доклад за изпълнението на работния план на ЕС за културата за периода 2023 –2026 г. се очаква през юни 2026 г., резултатите от предварителната оценка² показват, че планът продължава да изпълнява основната си цел: да предоставя стратегически насоки за културното сътрудничество между държавите членки на равнището на ЕС. Установените основни силни страни включват подкрепа за държавите членки чрез партньорско обучение и сътрудничество, силна хармонизация с националните приоритети и насърчаване на междусекторното въздействие, особено в областта на здравеопазването, образованието и устойчивостта. Същевременно остават някои предизвикателства, например неравномерното въздействие в различните държави членки, недостатъчната яснота, видимост и последващи действия, празнотите във финансирането и нововъзникващи проблеми, като например изкуствения интелект.

Съображения, свързани с работния план за периода 2027 – 2030 г.

Всяко подновяване на работния план дава възможност за размисъл по отношение на настоящата среда и реалности – не само в секторите на културата и творчеството, но и отвъд тях – предвид междусекторния характер на културата и нейното значение като стълб на европейската интеграция, социалното сближаване, икономическия растеж и демократичната устойчивост. Следва да се обърне внимание и на политическия контекст, в който ще бъде изготвен следващият работен план. Подготовката за предстоящия цикъл става в момент на промени в културния пейзаж вследствие на няколко трансформиращи фактора: геополитическите промени и нарастващото значение на културата във външните отношения и демократичната устойчивост; цифровата трансформация, включително развитието на изкуствения интелект (ИИ); императивите, свързани с климата и устойчивостта; културното участие и социалното сближаване; както и по-обща въпроси по отношение на икономическите рамки и условията на труд.

Важно е да се отбележи, че следващият план ще бъде разработен успоредно с новия Културен компас за Европа, който ще замени новата европейска програма за култура (рамката за културната политика на ЕС от 2018 г. насам). Културният компас предоставя стратегическа рамка и очертава политическата амбиция и визия за бъдещата посока на

² Представяне от Комисията пред Комитета по въпросите на културата през март 2026 г.

политиката в областта на културата. Едно от основните предизвикателства пред следващия работен план е превръщането на тази амбиция в конкретни приоритети, ефективни методи на работа и измеримо сътрудничество между държавите членки. От съществено значение е да се обмислят най-добрите начини за създаване на стабилен, ориентиран към бъдещето и подходящ за целта работен план, в който се запазват дългогодишните приоритети на Съвета и същевременно се предоставят механизми за справяне с възникващите проблеми.

Основни въпроси за разглеждане

Във връзка с посоченото по-горе председателството приканва министрите да разгледат следните въпроси за обсъждане:

1. Кои теми на политиката за културата следва да бъдат приоритизирани от Съвета в работния план за периода 2027 – 2030 г. и какви конкретни действия на Съвета биха били най-подходящи за тази цел?
2. По какъв начин могат да отговорят тези приоритети на настоящите предизвикателства и да бъдат приведени в съответствие с Културния компас и други имащи отношение рамки на политиката, като същевременно се гарантира достатъчна гъвкавост за адаптиране към променящите се обстоятелства?